

Oikeusalan ammatit - Ruotsi

Tässä osiossa esitetään yleiskatsaus Ruotsin oikeusalan ammatteihin.

[Syyttäjät](#)

[Tuomarit](#)

[Asianajajat](#)

[Notaarit](#)

[Muut oikeusalan ammatit](#)

Oikeusalan ammatit – johdantoa

Syyttäjät

Organisaatio

Syyttäjälaitokseen kuuluvat [Ruotsin valtakunnansyyttäjänvirasto](#) ja [Ruotsin talousrikosviranomaisen](#). Molemmat viranomaiset ovat suoraan hallituksen (oikeusministeriön) alaisia. Syyttäjänviraston johdossa on valtakunnansyyttäjä ja talousrikosviranomaisen johdossa pääjohtaja. **Valtakunnansyyttäjä** (*riksåklagare*) on maan korkein syyttäjänviranomaisen, ja hänellä on vastuu koko syyttäjälaitoksesta, jota hän johtaa.

Valtakunnansyyttäjä on vastuussa oikeudellisesta kehitystyöstä, [korkeimman oikeuden](#) toiminnasta ja hallintotehtävistä. **Ylisyyttäjä** (*överåklagare*) vastaavat valtakunnansyyttäjän alaisuudessa syyttäjälaitoksen tietyistä osa-alueista. Valtakunnansyyttäjä nimittää yleiset syyttäjät alueellisiin syyttäjäkamareihin, joissa toimii **kamarisyyttäjiä** (*kammaråklagare*). Osa kamarisyyttäjistä on erikoistunut tiettyyn alaan. Yleisiä syyttäjäkamareita on 32. Näiden lisäksi on kolme kansainvälistä ja neljä valtakunnallista syyttäjäkamararia, jotka käsittelevät vain tietyntyyppisiä asioita. Syyttäjäkamarin päällikköä kutsutaan **pääsyyttäjäksi** (*chefsåklagare*).

Kaikki syyttäjänviraston syyttäjät tekevät ratkaisunsa täysin itsenäisesti, ts. ylemmän tason syyttäjä ei saa vaikuttaa alemman tason syyttäjän ratkaisuun asiassa, josta tämä vastaa. Syyttäjän on oltava Ruotsin kansalainen. Syyttäjäksi pääseminen edellyttää ruotsalaista oikeustieteen korkeakoulututkintoa ja kahden vuoden tuomioistuinharjoittelua eli notaarin virassa toimimista (*notarietjän stgöring*) kärjäoikeudessa tai läänioikeudessa. Oikeustieteen korkeakoulututkintoon rinnastetaan tietyin edellytyksin myös jossain toisessa Pohjoismaassa suoritettu lakimiestutkinto. Syyttäjät otetaan ensin yhdeksän kuukauden **syyttäjäharjoitteluun**, jonka aikana heillä on tukenaan perehdyttäjä. Tämän jälkeen syyttäjä saa tavanomaisen syyttäjätönn ohessa kaksivuotisen peruskoulutuksen ennen kuin hänet nimitetään kamarisyyttäjäksi.

Tukholmaan, Göteborgiin ja Malmöön on perustettu syyttäjälaitoksen **toiminnan kehittämiseksi erityiset keskuskeskukset**, joiden päällikkönä on ylisyyttäjä. Keskusten tehtävänä on kehittää menettelyihin liittyvää ja oikeudellista tietämystä rikollisuuden eri osa-alueilla sekä hallinnoida tietoa omalla vastuualueellaan. Myös oikeudelliset seuranta- ja tarkastustoimet kuuluvat keskusten tehtäviin. Kehittämiskeskukset käsittelevät esimerkiksi kaikki syyttäjän päätöksiä koskevat valitukset.

Tehtävät

Syyttäjällä on **kolme keskeistä tehtävää**:

- johtaa rikostutkintaa
- päättää syytteen nostamisesta ja
- osallistua oikeudenkäynteihin.

Syyttäjä johtaa esitutkintaa, kun tiettyä henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta eikä ole kyseessä ns. yksinkertainen tapaus. Syyttäjä voi myös muissa tapauksissa johtaa esitutkintaa, jos siihen on erityisiä syitä. Syyttäjä on esitutkinnan johtajana vastuussa siitä, että rikos tutkitaan mahdollisimman hyvin. Vähemmän vakavien rikosten yhteydessä esitutkinnan suorittaa yksinomaan poliisi.

Niissä tapauksissa, joissa syyttäjä johtaa esitutkintaa, poliisi avustaa häntä tutkinnassa. Syyttäjä seuraa tutkintaa jatkuvasti, ja hänen on sen kaikissa vaiheissa määrättävä, mihin toimenpiteisiin ryhdytään ja mitä päätöksiä tehdään. Kun esitutkinta on saatu valmiiksi, syyttäjä päättää, nostetaanko asiassa syyte. Näin on myös silloin, kun poliisi on vastannut esitutkinnasta.

Syyttäjän työn muita tärkeitä osa-alueita ovat asioiden valmistelu ja oikeudessa esiintyminen. Tuomioistuimien käsittelee kanteen syyttäjän syyttämispäätöksen ja rikosnimikettä koskevan päätöksen puitteissa. Useimmat syyttäjät osallistuvat oikeudenkäynteihin vähintään yhtenä tai kahtena päivänä viikossa.

Valtakunnansyyttäjä on ainoa yleinen syyttäjä, jolla on oikeus nostaa ja ajaa syytteitä korkeimmassa oikeudessa. Hänellä on oikeus valita tilalleen apulaissyyttäjä valtakunnansyyttäjänvirastosta tai nimetä yleinen syyttäjä edustamaan valtakunnansyyttäjää korkeimmassa oikeudessa.

Oikeudelliset tietokannat

Lisätietoja syyttäjistä on yleisön käyttöön tarkoitettulla [Ruotsin valtakunnansyyttäjänviraston](#) internetsivustolla.

Tuomarit

Organisaatio

Hallitus nimittää **vakinaiset tuomarit** itsenäisen valtiollisen nimityslautakunnan (Domarnämnden) esityksestä. Periaatteessa vakainainen tuomari voidaan irtisanoa yksinomaan hallitusmuodossa erikseen määritellyissä tapauksissa.

Tuomarin on oltava Ruotsin kansalainen. Ollakseen pätevä tuomarin virkaan henkilöllä on oltava ruotsalainen oikeustieteen korkeakoulututkinto. Oikeustieteen korkeakoulututkintoon rinnastetaan tietyin edellytyksin myös jossain toisessa Pohjoismaassa suoritettu lakimiestutkinto. Useimmat vakinaiset tuomarit toimivat raatimiehinä (*rådman*) käräjäoikeudessa tai hallinto-oikeudessa, hovioikeudenneuvoksina (*hovrättsråd*) hovioikeudessa tai kamarioikeudenneuvoksina (*kammarrättsråd*) kamarioikeudessa. Hovioikeuden ja kamarioikeuden puheenjohtajia kutsutaan presidenteiksi ja käräjäoikeuden tai hallinto-oikeuden päälliköitä laamaneiksi (*lagman*). Korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tuomareita kutsutaan **oikeusneuvoksiksi** (*justitieråd*).

Monet vakinaisen tuomarin virkaan nimitetyt ovat valmistumisen jälkeen aloittaneet työuransa toimimalla kaksi vuotta **notaarina** käräjäoikeudessa tai hallinto-oikeudessa ja hakeneet sen jälkeen hovioikeuteen hovioikeudenviskaaliksi tai kamarioikeuteen kamarioikeudenviskaaliksi. Toimittuaan vähintään vuoden hovioikeudessa tai kamarioikeudessa **tuomariharjoittelija** työskentelee viskaalina käräjäoikeudessa tai hallinto-oikeudessa vähintään kaksi vuotta. Tätä seuraa vähintään vuoden tuomariharjoittelu väliaikaisena hovioikeudenasessorina (*hovrättsassessor*) hovioikeudessa tai väliaikaisena kamarioikeudenasessorina (*kammarrätts assessor*) kamarioikeudessa. Kun tuomarikoulutus on suoritettu hyväksytysti, henkilö nimitetään hovioikeudenasessoriksi tai kamarioikeudenasessoriksi. Viskaalit ja asessorit ovat esimerkkejä **ei-vakinaisista tuomareista**, joita tuomioistuimissa voi olla. Tuomioistuimissa on myös joukko **avustavia lakimiehiä** (*beredningsjurister*) ja **esitteleviä lakimiehiä** (*föredragande*).

Kussakin käräjäoikeudessa, hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa ja kamarioikeudessa on useita **lautamiehiä** (*nämndeman*). Lautamiehet nimitetään neljäksi vuodeksi kerrallaan.

- Käräjäoikeuden lautamiesten nimittämisestä vastaavat käräjäoikeuden alueelliseen toimivaltaan (tuomiopiiriin) kuuluvien kuntien kunnanvaltuustot.

- Hallinto-oikeuden, kamarioikeuden ja hovioikeuden lautamiesten nimittämisestä vastaavat hallinto-oikeuden, kamarioikeuden tai hovioikeuden toiminta-alueeseen kuuluvien läänien maakärjäedustajat.

Kullakin lautamiehellä on tuomioistuinkäsittelyyn liittyvissä äänestyksissä yksi ääni.

Oikeudelliset tietokannat

Tuomareista ja lautamiehistä on lisätietoa [Ruotsin tuomioistuinlaitoksen](#) verkkosivuilla ja tuomareista [Ruotsin tuomariliiton \(Sveriges Domareförbund\)](#) verkkosivuilla.

Oikeusalan ammattien organisaatio: lakimiehet

Asianajajat

Ruotsin lainsäädännön mukaan vain [Ruotsin asianajajaliiton \(Sveriges advokatsamfund\)](#) jäsenillä on oikeus käyttää ammattinimikettä ”**advokat**” (asianajaja). Liiton **jäsenyyden edellytyksiä** ovat muun muassa seuraavat:

- asuinpaikka Ruotsissa tai muussa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen valtiossa tai Sveitsissä
- tuomarin virkaan vaadittavan tutkinnon eli Ruotsissa oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaminen
- oikeusosalta vähintään kolmen vuoden työkokemus, joka jatkuu hakemuksen ajankohtana
- asianajajaliiton asianajajatutkintoon tähtäävän koulutuksen ja tutkinnon hyväksytyt suorittaminen
- nuhteeton maine ja muu soveltuvuus asianajajan ammattiin.
- Hakijoihin, joiden asuinpaikka on jossakin muussa EU:n tai ETA:n jäsenvaltiossa tai Sveitsissä ja jotka täyttävät omassa asuinmaassaan asianajajan ammatin harjoittamiseen vaadittavaa koulutusta koskevat edellytykset, sovelletaan erityisiä sääntöjä.
- Ruotsin asianajajaliitto päättää jäsenyyshakemusten hyväksymisestä.
- Ruotsin asianajajaliitto perustettiin yksityisestä aloitteesta vuonna 1887, ja se sai virallisen aseman, kun nykyinen oikeudenkäymiskaari tuli voimaan vuonna 1948. Liitolla on nyt yli 4 700 jäsentä.
- Liittoon sovelletaan oikeudenkäymiskaaren säännöksiä ja sen omia sääntöjä, jotka hallitus on vahvistanut. Asianajajaliitto on yksityisoikeudellinen yhteenliittymä. Sillä on seuraavat tavoitteet:
- ylläpitää eettisiä periaatteita ja hyvää ammattitapaa asianajajakunnan keskuudessa
- seurata lainsäädännön kehitystä ja pyrkiä varmistamaan, että liiton kokemusta hyödynnetään lainsäädännön kehitystä tuettaessa
- turvata jäsentensä yleiset ammatilliset edut ja edistää yhtenäisyyttä ja yksimielisyyttä jäsentensä keskuudessa. Liitolla on myös eräitä julkisoikeudellisia tehtäviä. Sille on oikeudenkäymiskaaren nojalla annettu hallinnollisia tehtäviä, ja se toimii siten julkisena viranomaisena erityisesti kurinpitoasioissa. Liittoon kohdistuvalla sääntelyllä pyritään varmistamaan oikeusapua tarvitseville annettavan avun ja neuvonnan hyvä laatu. Oikeudenkäymiskaaren nojalla jäsenten velvoitteena on noudattaa hyvän asianajajatavan vaatimuksia. Harjoittaessaan ammattiaan he ovat asianajajaliiton ja oikeuskanslerin sääntely- ja valvontatoimivallan alaisia. Asianajajaliiton kurinpitolautakunta valvoo asianajajia. Jos kurinpitolautakunta katsoo, että asianajaja on toiminut hyvän asianajajatavan vastaisesti, se voi päättää määrätä asianajajalle kurinpitoseuraamuksen.

Oikeudelliset tietokannat

Lisätietoja on [Ruotsin asianajajaliiton](#) internetsivustolla.

Oikeusavustajat

Oikeusavustajan (*rättegångsombud*) ei tarvitse olla asianajaja. Tuomioistuimen on kuitenkin pidettävä oikeusavustajaa tehtävään soveltuvana. Sen sijaan julkiseksi puolustajaksi (*offentlig försvarare*) voidaan periaatteessa nimittää vain asianajaja.

Notaarit

Organisaatio

Julkisen notaarin (*notarius publicus*) (ks. jäljempänä) lisäksi Ruotsissa ei tunneta notaarin ammattia.

Julkisen notaarin nimittää lääninhallitus (*länsstyrelsen*). Julkisen notaarin on oltava lakimies, ruotsinkielentaitoinen ja muilta osin soveltuva notaarin virkaan.

Tehtävät

Oikeudelliset tietokannat

Tälle ammatille ei ole erikseen olemassa yleisön käyttöön tarkoitettua hakemistoa ja/tai yleistä internetsivustoa.

Julkisista notaareista saa kuitenkin lisätietoja joidenkin lääninhallitusten internetsivustoilta.

Julkisen notaarin tehtävänä on avustaa kansalaisia erilaisissa asioissa, joita ovat esim. seuraavat:

- allekirjoitusten, jäljennösten, käännösten ja muiden asiakirjojen sisältöä koskevien tietojen oikeaksi todistaminen
- eräissä tapauksissa toimiminen todistajana tuomioistuimessa
- arpajaisten valvonta
- omia havaintoja koskevan lausunnon esittäminen muiden tarkastusten tai tutkintojen lopuksi
- oikeudellisia tai taloudellisia olosuhteita koskevien selvitysten vastaanottaminen ja toimittaminen kolmannelle osapuolelle
- vahvistuksen antaminen siitä, että viranomaisella tai henkilöllä on oikeus tai pätevyys suorittaa tiettyjä toimenpiteitä
- todistusten antaminen ulkomaisten yleisten asiakirjojen laillistamisvaatimuksen poistamisesta 5. lokakuuta 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaisesti (apostille-todistukset).

Oikeudelliset tietokannat

Tälle ammatille ei ole erikseen olemassa yleisön käyttöön tarkoitettua hakemistoa ja/tai yleistä internetsivustoa.

Julkisista notaareista saa kuitenkin lisätietoja joidenkin lääninhallitusten internetsivustoilta.

Muut oikeusalan ammatit

 [Ruotsin kruununvoutiviranomainen \(Kronofogdemyndigheten\)](#) vastaa velkojen perinnästä ja muiden velvoitteiden täytäntöönpanosta. Viraston palveluksessa oleva **kruununvouti** vastaa esimerkiksi sen varmistamisesta, että velkojen ulosmittauksessa noudatetaan lakia. Ruotsissa annetaan kruununvoutikoulutusta. Koulutukseen pääsyyn vaaditaan Ruotsin kansalaisuus, suoritettu oikeustieteen korkeakoulututkinto tai vastaava tutkinto sekä hyväksytyt tuomioistuinharjoittelu. Tuomioistuinharjoittelu voidaan myös korvata erityisellä harjoittelujaksolla tai siitä voi saada erityisvapautuksen.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 20/02/2017